

Konferencia Profesionálna a inkluzívna komunikácia vo VŠ prostredí

6. – 7. február 2025, Gondova 2, Bratislava, G239 (zasadacia miestnosť Vedeckej rady FiF UK)

<https://fphil.uniba.sk/sluzby/projekty/belong/podujatia>

Program konferencie

Štvrtok 6. 2. 2025

9:30: otvorenie konferencie

9:35 – 10:20: 1 blok

Benjamin Bossaert

Peter Barrer

Miriam Šebová

10:20 – 10:40: diskusia

10:40 – 10:55: prestávka

10:55 – 11:40: 2. blok: panelová diskusia

Lucia Mrkvicová

Jakub Rajčáni

Simona Kutná

11:40 – 11:55: prestávka

11:55 – 12:40: 3. blok

Jana Kollár Rybanská

Stanislava Moyšová

Sebastián Šupol

12:40 – 13:00: diskusia

13:00 – 13:15: prestávka

13:15 – 13:45: 4. blok

Lenka Sokolová

Tbc.

13:45 – 14:05: diskusia

14:05: neformálna diskusia pri občerstvení

Piatok 7. 2. 2025

9:35 – 10:20: 1 blok

Roman Soóky

Kamila Jančíková

Júlia Vrábl'ová

10:20 – 10:40 – diskusia

10:40 – 10:55: prestávka

10:55 – 11:40: 2. blok

Samuel Abrahám

Veronika Michvocíková

Tbc.

11:40 – 12:00: diskusia

12:00 – 12:15 prestávka

12:15 – 12:45: 3. blok

Denisa Newman

Monika Zaviš

12:45 – 13:05: diskusia

13:05: neformálna diskusia pri občerstvení

Pod'akovanie: Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

Akceptované príspevky

Mgr. John Peter Butler Barrer, PhD.

Filozofická fakulta UK, Katedra anglistiky a amerikanistiky

Ako sa vyhnúť prázdnote. Nájdime zmysluplnú komunikáciu v akadémii

Táto prezentácia sa zaoberá efektívnou komunikáciou v akademickom prostredí. Predstaví komunikáciu znalostí prostredníctvom výsledkov výskumu a vysvetlí, prečo táto cesta nie je vždy efektívna. Potom sa zameria na vyučovanie ako oblasť akademického učenia, ktorá má väčší dopad. Na základe študentskej spätnej väzby preukáže inkluzívny spôsob vyučovania histórie, ako spôsob naštartovania diskusie na hodine a zvedavosti. Miesto memorovania faktov sa tento prístup zameria na jednotlivé príbehy a diskutovanie o nich. Vďaka využitiu video ukážok a uvedením kontextu predstavuje táto stratégia spôsob ako angažovať študentstvo, aby nazeralo na históriu ako súbor fascinujúcich a rozmanitých skúseností, do ktorých sa možno ponoriť.

Mgr. Stanislava Moyšová, PhD.

Filozofická fakulta UK, Katedra romanistiky

Inkluzívny jazyk: možnosti a limity

V poslednom desaťročí sa v rôznych komunikačných situáciách objavujú formy tzv. inkluzívneho jazyka. V mojom príspevku sa budem venovať ich variantom, výskytu v slovenčine, ale aj v iných európskych jazykoch, pričom budem poukazovať na ich (ne)funkčnosť.

PhDr. Mgr. Jana Kollár Rybanská, PhD.

Univerzitné poradenské a podporné centrum Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Ako komunikovať o sexuálnej orientácii a rodovej identite na vysokej škole

V súčasnej polarizovanej spoločnosti je veľmi ťažké efektívne komunikovať o inakosti tak, aby sme nikomu neublížili, ani nikoho nepohoršili. Žiaľ, aj vo vysokoškolskom prostredí stále dominuje stigmatizácia a nechota prijímať inakosť, hlavne v kontexte sexuálnej orientácie a rodovej identity. Často dochádza k nepochopeniu a zamieňaniu pojmov, zlyháva komunikácia. Cieľom príspevku je vysvetliť podstatu sexuálnej orientácie a rodovej identity a popísať možné stratégie empatickej, láskavej, nenásilnej, ale asertívnej komunikácie vo vysokoškolskom prostredí, nielen vo vzťahu k študentstvu samotnému, ale aj vo vzťahu k zamestnancom a zamestnankyniam vysokých škôl, ktorí nemajú o problematike dostatok informácií a riadia sa prevažne predsudkami.

doc. Mgr. Lenka Sokolová, PhD.

Fakulta sociálnych a ekonomických vied UK, Ústav aplikovanej psychológie

Slovo ako nástroj inklúzie

Vnímanie univerzity ako (ne)inkluzívnej komunity má mnoho podôb. V našom výskumnom projekte sme ostatné štyri roky skúmali rôzne perspektívy vysokoškolského štúdia osôb so špecifickými vzdelávacími potrebami. Na pozadí tohto výskumu v rôznych typoch dát a výpovedí (interview, písomných vyjadrení, či obrazového materiálu) rezonovala téma jazyka a komunikácie ako dôležitých nástrojov inklúzie a prijatia rozmanitosti študujúcich. V príspevku predstavíme prierez týchto zistení v kontexte používania inkluzívneho jazyka vo formálnej komunikácii (napr. otázky rodovo citlivého jazyka alebo dilema preferencie osoby vs. identity pri označovaní osôb so špecifickými vzdelávacími potrebami) a budeme tiež reflektovať skúsenosti študentstva s (ne)inkluzívnou komunikáciou vyučujúcich priamo počas výučby. Hoci sme sa v tomto výskume cielene na jazyk a komunikáciu nedopytovali, v odpovediach sme tieto témy identifikovali. Z našich zistení vyplýva, že študentstvo vníma slová napísané či vyrieknuté autoritami,

ktoré reprezentujú univerzitu, ako vyjadrenie akceptácie a rovnocenného prístupu, a to najmä v priamom kontakte s vyučujúcimi.

Mgr. Veronika Michvocíková, PhD.

Filozofická fakulta Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Katedra pedagogiky

Komunikácia a inkluzívny prístup vo vysokoškolskom prostredí (pozaná prednáška)

Prezentovaný príspevok charakterizuje vo všeobecnosti komunikáciu ako jeden zo spôsobov interakcie medzi ľuďmi. Komunikácia je vo svojich rôznych podobách neodmysliteľnou súčasťou vzájomného kontaktu človeka s človekom. Prostredníctvom komunikovania je možné vyjadrovať myšlienky, postoje, názory. Vyjadrovanie myšlienok, postojov či názorov nemusí byť vždy v súlade s myšlienkami, postojmi či názormi príjemcu komunikovaného obsahu. Najmä na základe existujúcich odlišností a rozširujúcej sa diverzity je nutné citlivo vyberať vhodné výrazové prostriedky. Existujúce odlišnosti je možné evidovať v rozmanitých spoločenských sférach. Najčastejšie hovoríme o odlišnostiach založených na rode, národnosti či vyznaní. Cieľom príspevku je identifikovať možnosti citlivého komunikovania v prostredí vysokej školy vzhľadom k existujúcej rozmanitosti. Možnosti citlivého komunikovania vzhľadom k existujúcej rozmanitosti v prostredí vysokej školy môžu mať odporúčací charakter a taktiež môžu byť súčasťou ďalších predovšetkým seminárov či workshopov. Iba vzdelaní a informovaní vysokoškolskí učitelia sú zárukou zachovania profesionality vysokoškolského prostredia.

Mgr. Denisa Newman, PhD.

Fakulta psychológie Paneurópskej vysokej školy, Ústav školskej a pracovnej psychológie.

Psychologické aspekty schopnosti človeka komunikovať (pozaná prednáška)

Komunikácia je kľúčovou zručnosťou v pracovnom prostredí, ktorá ovplyvňuje tímovú spoluprácu, produktivitu a organizačnú kultúru. Tento príspevok sa zameriava na psychologické aspekty schopnosti ľudí komunikovať z pohľadu pracovnej a organizačnej psychológie. Úvodná časť definuje koncept kompetencie ako kombinácie znalostí, schopností, postojov a správania potrebných na efektívne zvládanie úloh, pričom komunikačné kompetencie sú prezentované najmä ako schopnosť jasne, efektívne a empaticky prenášať a prijímať informácie. V ďalšej časti sú prezentované faktory ovplyvňujúce rozvoj komunikačných kompetencií. Medzi individuálne faktory patrí napríklad osobnosť, kognitívne schopnosti a emocionálna inteligencia. Sociálne faktory zahŕňajú napríklad kultúrne a jazykové odlišnosti, ako aj vzťahy na pracovisku. Vplyv technologických nástrojov a formátov komunikácie je uvedený ako príklad environmentálnych faktorov.

Príspevok sa tiež venuje dôležitosti merania komunikačných kompetencií už pri výbere pracovníkov, ako aj stratégiám na zlepšenie komunikačných kompetencií, ako sú napríklad tréningy, koučing, mentoring a spätná väzba. Osobitná pozornosť je venovaná metódam hodnotenia, ktoré zahŕňajú štandardizované testy a dotazníky, behaviorálne pozorovanie, spätnú väzbu od kolegov a meranie výsledkov tímovej práce. Záver príspevku zdôrazňuje význam systematického rozvoja a hodnotenia komunikačných zručností pre zlepšenie individuálnej a organizačnej efektivity. Súčasne je prezentovaná výzva pre organizácie, aby zahrnuli rozvoj komunikácie do svojich procesov riadenia ľudských zdrojov. Tento príspevok tak ponúka praktické odporúčania pre zlepšenie komunikačných kompetencií v pracovnom prostredí.

Bc. Sebastián Šupol

Spolok Light*UK

Profesionálna a inkluzívna komunikácia z pohľadu kvír študentstva – ako podporiť inklúziu nielen v otázkach rodu či pohlavia

Cieľom príspevku je analyzovať spôsoby, ako podporovať inkluzívnu a profesionálnu komunikáciu v univerzitnom prostredí, pričom práve rešpekt k rozmanitosti členstva akademickje obce je kľúčový pre vytváranie bezpečných a podporujúcich prostredí. Osobitná pozornosť bude venovaná používaniu kvír inkluzívneho jazyka. Tento prístup zdôrazňuje význam citlivej a rešpektujúcej komunikácie voči osobám rôznych rodových identít a sexuálnych orientácií. V príspevku budú predstavené konkrétne stratégie, ako implementovať inkluzívne formulácie v ústnej aj písomnej komunikácii, čím sa minimalizuje riziko neúmyselného vylúčenia určitých osôb z komunikácie, či nechceného zranenia týchto osôb. Špecifickým príkladom je taktiež inkluzivita demografických dotazníkov a výskumov. Často sa práve pri vyplňaní takýchto dotazníkov, ktoré sú bežnou súčasťou vysokoškolského prostredia, účasníctvo nemôže identifikovať prostredníctvom dostupných možností, prípadne ponúknuté možnosti sú príliš všeobecné, resp. nedostatočné, čo pre kvír osoby môže byť zraňujúce a odrádzajúce. Príspevok zdôrazní, že inkluzívne navrhnuté dotazníky nielen predchádzajú týmto problémom, ale zároveň podporujú vyššiu mieru participácie. To je obzvlášť dôležité pre kvír osoby, ktoré mnohokrát ukončia vyplňanie dotazníka, ak nie je formulovaný s ohľadom na ich identitu či iné obdobné skutočnosti.

Prof. PaedDr. ThDr. Monika Zaviš, PhD.

Filozofická fakulta UK, Katedra pedagogiky

Inkluzívna komunikácia s frekventantmi univerzity tretieho veku

Cieľom príspevku je poukázať na často marginalizované aspekty komunikácie so staršími osobami, ktoré sa rozhodli pre kontinuálne vzdelávanie a osobnostný rast na univerzite tretieho veku. Súčasná inkluzívna komunikácia prednášajúceho pedagóga explicitne zahŕňa najmä starostlivo a korektne volené slová a vyjadrenia, ako aj digitalizačné, internacionalizačné a interkultúrne akcenty, ktoré radostne a hravo aplikuje v nadväznosti na preberané tematické celky. Implicitná stránka inkluzívnej komunikácie pedagóga s frekventantmi univerzity tretieho veku však predpokladá jeho inkluzívny vzťah založený na nedotknuteľnej úcte k dôstojnosti a otvorenosti k prijímaniu jedinečnosti každého, kto mu prejavil dôveru tým, že sa na jeho odbor zapísal. Ide o nepretržité úsilie o posilňovanie duševnej pohody, reziliencie a v konečnom dôsledku o zvyšovanie celkovej kvality života frekventantov. Nami prezentované pochopenie inkluzívnej komunikácie s frekventantmi univerzity tretieho veku je komplexným výsledkom spojenia teoretických východísk, dlhoročnej pedagogickej činnosti na Univerzite tretieho veku UK v Bratislave, ako aj pastoračného sprevádzania starších osôb v rámci inštitúcií aj mimo ne.

doc. Samuel Abrahám, PhD.

Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií (BISLA)

Ako využiť školu mimo prednášok a seminárov

Tento príspevok sa bude venovať téme, ako využiť priestory pre vyučovanie a stretávanie sa tak, aby podporovali komunikáciu, spoluprácu a pocit spolupatričnosti. Bude zdieľať skúsenosti Bratislavskej medzinárodnej školy liberálnych štúdií (BISLA), založenej v roku 2006, ktorá je členom networku vysokých škôl typu liberálnych štúdií.

Mgr. Benjamin Bossaert, PhD.

Filozofická fakulta UK, Katedra germanistiky, nederlandistiky a škandinávisťky

Inkluzívny jazyk v holandčine: prax a skúsenosti z univerzitných prostredí v holandsky hovoriacich krajinách

Inkluzívny jazyk sa usiluje, aby bola zohľadnená diverzita a pestrosť daného pracoviska. V príspevku predstavíme spektrum opatrenia a charakteristiky, ako sa zaoberajú s inkluzívnym jazykom v holandčine. Prezentujeme výsledky z 5. kapitoly z učebnice „Structuur, Dynamiek en Variatie van het Nederlands Lexicon: Theorie en Praktijk“ (Štruktúra, dynamika a variácia holandského lexika: teória a prax, autori M. Štefková a B. Bossaert), ktorá prezentuje prehľad o inkluzívnom jazyku v holandsky hovoriacich krajinách (Belgicko a Holandsko). Táto publikácia vznikla s podporou projektu KEGA nr. 034UK-4/2022. V kapitole predstavíme po prvé princípy jasného a zrozumiteľného jazyka (duidelijke en begrijpelijke taal), a po druhé genderovo neutrálneho jazyka (genderneutrale taal), tak ako na jednej strane to sformulovali oficiálne štátne inštitúcie, ale aj, ako s akými odporúčaniami sa holandské univerzity k tematike postavili. Príspevok ma za cieľ inšpirovať VŠ prostredie na Slovensku prostredníctvom *best practices* priamo z Holandska.

Mgr. Júlia Vrábl'ová, PhD.

Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV

Ako (sa) neuraziť

V príspevku sa budem venovať hľadaniu spôsobom, ako jazyk môže vyjadriť empatiu a vyhovieť požiadavkám rodovej a sociálnej rovnosti v komunikácii. Priblížime možnosti, ako „nestratiť“ dôveru komunikačného partnera v dôsledku toho, že ho nepatrične oslovíme, pomenujeme. Na príkladoch zmien v štandardnej komunikácii i v terminológii expertov na Chartu regionálnych alebo menšinových jazykov Rady Európy si ukážeme, akými zmenami prechádzajú výrazy scitlivujúceho jazyka. Predstavíme prípady jazykových foriem vzťahujúcich sa na pomenovania, ktoré sa do istej miery môžu chápať ako označenie skupinovej identity či skupinové antroponymá. Spoločenské konvencie sa neustále vyvíjajú a formujú, preto pravopisná norma tieto prípady reflektuje len čiastočne a oneskorene. Otázky rodovo citlivého jazyka nie sú ani tak pravopisnou či jazykovou problematikou, ale širšou a globálnou etickou kategóriou. Preto hľadáme spôsoby, ako komunikovať zrozumiteľne a zároveň prejavovať rešpekt voči našim komunikačným partnerom. Sformulujeme aj niektoré princípy, ktoré treba zohľadňovať pri tvorbe oslovení. Kľúčové slová, na ktoré sa sústredíme sú: eufemizmus, inkluzívny jazyk, komunikát, komunikant, komunikačné maxi my, jazykový takt, rodová neutralizácia, rešpekt a korektný jazyk.

Mgr. Roman Soóky, PhD.

Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV

Prečo si (ne)rozumieme? Komunikácia z perspektívy porozumenia

Čo to robíme so slovami, keď komunikujeme? Prečo občas hľadáme tie „správne“ slová? Všimli ste si už niekedy, že hoci používame rovnaké slová, spôsob, akým im ako jednotlivci rozumieme, nie je vždy totožný? Prečo máme sem-tam pocit, akoby každý hovoril odlišnou slovenčinou? Zodpovedaniu týchto otázok by som sa rád venoval vo svojom príspevku venovanom jazykovej komunikácii z perspektívy porozumenia. „Bezbrehá“ sloboda prejavu šírená sociálnymi médiami umožňuje vyniknúť svojimi pomyselnými piatimi minútami slávy takmer každému bez ohľadu na jeho expertízu v téme, ku ktorej sa vyjadruje. Ostro polarizujúce témy spôsobujú, že ľudia komunikáciu de facto iba predstierajú. V skutočnosti však zneužívajú priestor na vlastnú sebaaprezentáciu bez ochoty vcítiť sa do prežívania druhej strany. V komunikácii si ale nevymieňame hotové informácie, lež ponúkame ostatným podnety, ktorými ich postupne vedieme k nášmu pohľadu na svet. Ostatní si ich musia pospájať do zmysluplného obrazu – interpretovať ich – aby si dokázali utvoriť akú-takú predstavu o perspektíve, z ktorej nazeráme na svet. Aby sme sa ale vôbec dostali k interpretácii, musíme najprv prekročiť hranice vlastného jazykového sveta, ktorého pohodlie nás zväzda zosť. Tým sa, žiaľ, vystavujeme riziku, že zotrávame iba vo vlastnej predstave o fungovaní sveta.

Lucia Mrkvicová, Belasý motýl (predtým Organizácia muskulárnych dystrofií)

Mgr. Jakub Rajčáni, PhD. Psychologická poradňa Univerzity Komenského v Bratislave

Bc. Simona Kutná, študentská ombudsmanka FiF UK

Účastník a účastníčky diskusného panelu

Mrg. Kamila Jančíková

Jazyková škola The Bridge

Jazyk v sieti

Sociálne siete sa stali neodmysliteľnou súčasťou života. Vytvárajú dojem neformálnosti a toho, že sa všetci poznajú. Čím aktívnejšie človek interaguje a komunikuje, tým je väčší presah do jazyka, ktorý používame pri osobnom kontakte, ale aj v rámci biznisu. Je v poriadku oslovovať ľudí krstným menom a tykať im, aj keď sme sa s nimi nikdy osobne nestretli? Kde je hranica toho, čo je ešte v rámci neformálnosti akceptovateľné a čo už je neslušné? Ako sa popasovať s ďalšími výzvami, ako je napríklad komunikácia v cudzích jazykoch? Vieme promptne reagovať na zmeny v našom materinskom jazyku, ak ním oficiálne nekomunikujeme? V rámci môjho príspevku sa na základe vlastných skúseností pokúsim nájsť odpovede nielen na tieto otázky z pohľadu človeka, ktorý si buduje vlastnú značku na sociálnych sieťach a aktívne tam komunikuje v troch jazykoch, ako aj z perspektívy lektorky a marketingovej manažérky v jazykovej škole, kde sa bez angličtiny nezaobíde ani kolegyňa na recepcii.

doc. Ing. Miriam Šebová, PhD.

Ekonomická fakulta Technickej univerzity v Košiciach, Katedra regionálnych vied a manažmentu

Komunikácia a implementácia plánov rodovej rovnosti na technických univerzitách

Rámcový program EÚ pre výskum a inovácie Horizont zaviedol od roku 2022 požiadavku na povinné plány rodovej rovnosti na akademických inštitúciách. Pre technické univerzity na Slovensku to bol impulz k príprave prvých plánov a stratégií na podporu rodovej rovnosti, diverzity a inklúzie. Podarili sa tieto plány implementovať?

V príspevku predstavíme prvotné zistenia z výskumu na dvoch technických univerzitách na Slovensku. Realizovali sme 19 hĺbkových rozhovorov s riadiacimi aj výskumnými zamestnancami a zamestnankyňami s cieľom skúmať ich postoje a skúsenosti. Výsledky naznačujú, že implementácia plánov rodovej rovnosti je často vnímaná ako splnenie administratívnych požiadaviek bez hlbšieho presahu do organizačnej kultúry a pracovného prostredia. V príspevku tak ponúkneme reflexiu opatrení z plánov aj komunikácie a pozrieme sa, či vplývajú na zvýšenie povedomia o rodovej rovnosti aj na podporu skutočnej inklúzie na slovenských univerzitách.